

BULGARIAN ROSE

Greek mythology says that white roses were born with Aphrodite to challenge her beauty. One day Eros was walking in the gardens of Mount Olympus and was stung by bees while picking roses. His blood coloured the blossoms. Aphrodite, in her eagerness to heal him, dropped a bottle of perfume which gave its fragrance to the roses.

It seems that this delicate odour was appreciated very early and the ancient Greeks and Romans probably infused the blossoms to produce rose oil and ointments. Roses are mentioned in the Indian Ayur-Vedas (200 BC), and may have been distilled as early as in the 1st century BC. In ancient Persia roses were grown to produce rose water and the process was improved by Arabs before the 10th century AD.

In the following centuries, the scented roses spread in the countries under Arab influence, especially the Rosa Damascena Mill, which is now the species cultivated to produce rose oil for the fragrance industry.

Rose oil extraction equipment was introduced on Bulgarian territory under the Ottoman rule, in the 17th century, in an area now called the Rose Valley and located between the cities of Plovdiv, Karlovo and Kazanlak. The Bulgarians improved the Arab distillation process in order to obtain a better yield of oil. When the Ottomans retired from Bulgaria at the end of the 19th century, seedlings of the Kazanlak rose where taken to the Isparta region in Turkey to be cultivated on an industrial scale. Bulgaria and Turkey are now the main producers of rose oil and rose essence used in the production of world-famous perfumes.

The rose, known as the queen of flowers, is the symbol of Bulgaria.

БЪЛГАРСКА РОЗА

Според гръцката митология белите рози се раждат заедно с Афродита, за да ѝ съперничат по красота. Един ден, докато се разхожда в планината Олимп и бере рози, Ерос е ужилен от пчели и кръвта му обогря цветята в червено. Бързайки да му помогне, Афродита изтървава върху тях шишенцето си с парфюм и така се появява ароматът им.

Предполага се, че нежният мирис на розите е ценен много отдавна. В Античността гърците и римляните вероятно накисват цветовете, за да извличат розово масло, от което произвеждат мазила. Розите се споменават и в индийските Аюрведи (200 г. пр. Хр.), като се предполага, че дестилацията им започва още през I в. пр. Хр. В древна Персия отглеждат рози, за да добиват розова вода, а процесът е усъвършенстван от арабите преди X в. През следващите векове ароматните рози са разпространени в страните под арабско влияние, особено видът Rosa Damascena, който днес се отглежда за производство на розово масло за нуждите на парфюмерийната и козметичната индустрия.

Пресите за розово масло са внесени в България през XVII в. по време на Османското владичество в т. нар. „Розова долина“ – областта между Пловдив, Карлово и Казанлък. Българите усъвършенстват дестилационния процес на арабите, за да добиват по-голямо количество масло. При оттеглянето си от България в края на XIX в. турците пренасят растения от „Казанлъшката роза“ в родината си, в областта Испарта, и започват индустриалната ѝ култивация. Днес България и Турция са основните производители на розово масло и розова есенция, които се използват в производството на най-известните парфюми в света.

Розата, наричана „Царица на цветята“, е символът на България.

SURVA

(St. Basil's Day)

This is a holiday characterized by many rich rituals. The first day of January – the beginning of the New Year, is the day of the winter equinox (about seven days later nowadays), which makes it very convenient for various rituals and interpretations of omens.

The custom of sourvakane takes place during the second part of the holiday. It starts at dawn. The sourvakars are 10 to 21 year-old boys. They gather together in groups and start visiting the houses of relatives and neighbours, beginning with their own homes. Each of the boys carries a small bag as well as the compulsory sourvaknitsa (sourvachka) – a ritual requisite used during the time of the rituals accompanying the celebration of the coming new year. The sourvakars tap everyone from the family on their backs with the decorated cornel twig beginning with the eldest member, saying these words:

Happy, happy New Year!
Merry New Year,
Big ears of wheat in the fields,
Red apples in the gardens,
Yellow corn on the stems,
Big bunches of grapes in the vineyards,
A byre full of animals
A house full of children,
A purse full of money,
God bless you until next year,
Until next year and forever!

This blessing is not supposed to be sung but spoken because it is a kind of verbal magic. Its purpose is to bring health and prosperity to the hosts, their families and houses. Everywhere sourvakars are given ring-shaped buns, fruits, walnuts, bacon, etc. Nowadays sourvakars are basically children. They receive goodies, toys and change.

Church Holiday:
St. Basil the Great (Vasilyovden).

СУРВА

(ВАСИЛЪОВДЕН)

Този празник е известен с множеството си богати ритуали. Първи януари, възприет като начало на годината („Нова Година“) е денят на зимното слънцестоене (в наши дни със закъснение от около седем денонощия), което го прави изключително подходящ момент за извършване на обредни действия и гадания. Сурвакането започва призори като сурвакари могат да бъдат момчета на възраст между 10 и 21 години. Те се движат на групи и посещават домовете на роднини и съседи като започват от своите собствени къщи. Всяко от момчетата носи малка торба и задължителната сурвакница (сурвачка). Тя е ритуален реквизит, който се употребява по време на обредите, съпровождащи празнуването на настъпващата нова година. Сурвакарите потупват по гърба всеки от членовете на семейството с украсена дрянова клонка като започват от най-възрастния. Едновременно с това произнасят и следните думи:

Сурва, сурва година,
весела година!
Голям клас на нива,
червена ябълка в градина,
жълт мамул на леса,
голям грозд на лоза,
пълна къща със деца,
пълни обори със стока,
пълна кесия с пари!
Живо, здраво догодина,
догодина, до амина!

Обикновено това пожелание се говори, а не се пее, защото представлява вид вербална магия. Смисълът му е да осигури здраве и благоденствие на човека, неговите близки и на дома. Навсякъде, където ходят, сурвакарите получават в дар кравайчета, плодове, орехи, сланина и др. В наши дни сурвакари са предимно деца, на които даряват лакомства, играчки, а също и дребни пари.

MARTENITZA

1 March is an ancient Bulgarian holyday. Every year on this day Bulgarians give to their friends and relatives martenitsas – ornaments made of red and white threads. They are attached to the clothes on the left side, close to the heart.

The martenitsa is a symbol of happiness and health. It serves as an amulet that protects those who wear it from bad luck and unhappiness. Traditionally, people wear their martenitsas until they see a swallow, a stork or a blossomed tree. Then many tie their martenitsas to a branch of a blossoming fruit tree and make wishes for health, success and abundance. Others throw theirs in rivers to wash misfortune away.

By their nature, the customs and rituals related to 1 March present original magic practices that aim to stimulate growth in nature during the coming springtime and bring forth health and happiness to people. The martenitsa is a magic that protects against evil and attracts good, a magic that initiates new life.

МАРТЕНИЦА

Мартеницата представлява обредна украса (амулет) от усукани конци, които се закачат или завързват на дрехата, отляво до сърцето, или на ръката на Първи март – празникът Баба Марта. Мартеницата се изработва от вълнена, памучна или копринена прежда в два основни цвята - бял и червен, които имат строго определена символика: червено - кръв, живот; бяло - чистота, щастие. Обичаят се приема за уникално българска традиция, макар че в леко променен вид присъства и в други страни от Балканския регион.

Мартениците се носят за здраве и против уроки до появата на първото цъфнало дърво или на първата прелетна птица (щъркел или лястовица), тоест до настъпването на пролетта. След това, обикновено, се завързват върху клонка на цъфнало дърво.

Традицията гласи още, че щастие и късмет носи онази мартеница, която ти е подарена. Затова всички очичват на роднините и приятелите си мартеници и до днес.

PROSPHORNIK

(typar) is a big round stamp made from wood, metal or plastics with engraved symbols and letters. The stamp is composed of three fragments: the Agnus Dei, the Virgin Mary and nine triangles, decussate. The cross has four wings; two crosses having equal wings are engraved at the middle of the vertical wings with the monograms **НИКА ІС ХС** **НИКА ІС ХС**; the two side wings feature nine triangles (to the right) and pikes (to the left). Bulgarian liturgical practice uses it as a stamp for the Communion Bread (prosphoron). Used also in Orthodox Christian homes for stamping ritual bread for traditional feasts and rituals.

PROSPHORNIK

Просфорник (типар) се нарича голям кръгъл печат, изработен от дърво, метал или пластмаса, с изрязани върху него символи и букви. На печата се изобразяват три частици – Агнец, една богородична и една деветочинна частица (девет триъгълника), разположени кръстообразно. Кръстът е четирикрилен, по средата на вертикалните крила са издълбани два равнокрилни кръста с вензелите **НИКА ІС ХС** **НИКА ІС ХС**; в страничните две крила, девет триъгълника (вдясно) и копия (вляво). В българската богослужебна практика се използва за печат върху хлебчетата за литургия (просфора). Използва се и във всеки православно-християнски дом за печат върху ритуални погачи за традиционни празници и обреди.



NEW ZEALAND
MINT

www.newzealandmint.com

CERTIFICATE OF AUTHENTICITY:

Metal:	.999 Silver
Finish:	Proof
Weight:	1 oz
Edge:	Milled
Diameter:	40mm
Denomination:	NZ\$2
Year of Issue:	2010
Issuing Country:	Niue Island
Mintage:	3,000

This is to certify that the enclosed coin is minted by New Zealand Mint with the authority of Niue.

The coin, which is minted from .999 fine Silver with selective color printing, is legal tender in that country.

Karl Lindridge, Mint Master, New Zealand Mint

No. 00000

